

**CONSILIUL NAȚIONAL AL
PERSOANELOR VÂRSTNICE**

**Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului
pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat
și agricultori în semestrul I 2013**

**Septembrie
2013**

Cuprins

<i>CAPITOLUL I</i>	3
Pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat	
1.1. Evoluția numărului de pensionari	3
1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	3
1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2013 față de semestrul I 2012	4
1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de quantum a pensiei	5
1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii	7
1.1.5. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	10
1.2. Evoluția quantumului pensiilor	10
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	11
<i>CAPITOLUL II</i>	
PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR	13
2.1. Evoluția numărului de pensionari	13
2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	13
2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2013 față de semestrul I 2012	14
2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de quantum a pensiei	15
2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	16
2.2. Evoluția quantumului pensiilor	16
<i>CAPITOLUL III</i>	
EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI	18
<i>CAPITOLUL IV</i>	
VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL I 2013	21
<i>CAPITOLUL V</i>	
CONCLUZII	23
<i>CAPITOLUL VI</i>	
PROPUNERI	27
Anexe	29

Capitolul I

PENSIILE DIN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT¹

1.1. Evoluția numărului de pensionari

1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărului minim și maxim al pensionarilor de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii (tabelul nr.1), în semestrul I 2013, a înregistrat următoarele valori:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna februarie (3.282.375 pensionari, reprezentând 70,09% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (3.295.915 pensionari, reprezentând 70,43% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (12.192 pensionari, reprezentând 0,26% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (13.500 pensionari, reprezentând 0,29% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie anticipată parțial**, numărul minim al pensionarilor a fost atins în luna iunie (101.086 pensionari reprezentând 2,16% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (106.691 pensionari reprezentând 2,27% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria **pensie de invaliditate**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat tot în luna iunie (729.764 pensionari reprezentând 15,60% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (744.902 pensionari reprezentând 15,88% din numărul total al pensionarilor);

¹ Seriiile de date statistice lunare privind numărul de pensionari de asigurări sociale de stat și pensia medie de asigurări sociale de stat pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii Publice

- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna mai (538.024 pensionari reprezentând 11,50% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (541.880 pensionari reprezentând 11,55% din numărul total al pensionarilor).

Tabelul nr. 1

Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în semestrul I 2013 și 2012

– persoane –

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
2013							
Ianuarie	4.690.286	3.283.718	12.192	106.691	744.902	541.880	903
Februarie	4.682.754	3.282.375	12.461	106.088	741.799	539.153	878
Martie	4.678.748	3.284.996	12.698	104.459	737.597	538.130	868
Aprilie	4.679.990	3.289.985	12.991	103.115	740.950	538.283	854
Mai	4.679.307	3.293.282	13.178	101.879	732.100	538.024	844
Iunie	4.679.621	3.295.915	13.500	101.086	729.764	538.528	828
Media – sem 1	4.681.785	3.288.379	12.837	103.886	736.820	539.000	863
2012							
Ianuarie	4.727.316	3.242.949	10.460	121.055	800.929	550.825	1.098
Februarie	4.722.814	3.247.553	10.608	119.695	794.835	549.044	1.079
Martie	4.714.915	3.250.577	10.643	117.761	788.409	546.468	1.057
Aprilie	4.708.910	3.253.274	10.614	115.853	782.868	545.271	1.030
Mai	4.702.316	3.253.533	10.685	114.794	777.547	544.743	1.014
Iunie	4.699.115	3.257.286	10.813	113.334	772.308	544.378	996
Media – sem 1	4.712.565	3.250.862	10.637	117.082	786.150	546.788	1.046

Sursa: www.cnpas.org

1.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari în semestrul I 2013 față de semestrul I 2012

Numărul de pensionari de asigurări sociale, în semestrul I 2013 a scăzut față de anul precedent, cea mai mare scădere înregistrându-se în luna februarie 2013 (tabelul nr. 2).

Pe total, în semestrul I, în scădere a fost numărul mediu de pensionari cu pensie de ajutor social (-17,50%), numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-11,27%), cu pensie de invaliditate (-6,27%), și cu pensie de urmaș (-1,42%), iar în creștere a fost numărul mediu al

pensionarilor cu pensie anticipată (+20,68%) și cu pensie pentru limită de vârstă (+1,15%).

În cifre absolute, în semestrul I 2013, numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a scăzut cu -30.780 persoane (4.681.785 față de 4.712.565 în semestrul I 2012), datorită scăderii numărului de pensionari cu pensie de invaliditate (-49.330), cu pensie anticipată parțial (-13.196), cu pensie de urmaș (-7.788) și cu pensie de ajutor social (-183).

Tabelul nr. 2

Modificarea numărului de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în lunile semestrul I 2013, comparativ cu lunile similare din semestrul I 2012

– % –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor social
Ianuarie	-0,78	1,26	16,56	-11,87	-7,00	-1,62	-17,76
Februarie	-0,85	1,07	17,47	-11,37	-6,67	-1,80	-18,63
Martie	-0,77	1,06	19,31	-11,30	-6,44	-1,53	-17,88
Aprilie	-0,61	1,13	22,39	-10,99	-5,35	-1,28	-17,09
Mai	-0,49	1,22	23,33	-11,25	-5,84	-1,23	-16,77
Iunie	-0,41	1,19	24,85	-10,81	-5,51	-1,07	-16,87
Sem1	-0,65	1,15	20,68	-11,27	-6,27	-1,42	-17,50

Sursa:www.cnpas.org

1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de quantum a pensiei

În sistemul asigurărilor sociale de stat, pe parcursul semestrului I 2013, numărul pensionarilor a avut o evoluție oscilantă, cu o scădere de la 4.690.286 persoane în luna ianuarie 2013 până la 4.678.748 persoane în luna martie 2013 (-11.538 persoane), urmată de o creștere până la 4.679.990 persoane în luna aprilie 2013 (+1.242 persoane), urmată de o scădere la 4.679.307 persoane în luna mai 2013 (-683 persoane), urmată apoi de o creștere la 4.679.621 persoane în luna iunie 2013 (+314 persoane).

Evoluții oscilante au avut următoarele categorii de pensionari:

- ◆ cu pensie pentru limită de vârstă (scădere de la 3.283.718 persoane în luna ianuarie 2013, la 3.282.375 persoane în februarie 2013, urmată de o creștere continuă până la 3.295.915 persoane în luna iunie 2013).

- ◆ cu pensie de urmaș cu o scădere de la 541.880 persoane în luna ianuarie 2013 la 538.130 persoane în luna martie 2013 (-3.750 persoane), urmată de o creștere la 538.283 persoane în luna aprilie 2013 (+153 persoane), apoi scădere la 538.024 persoane în luna mai 2013 (-259 persoane), urmată de creștere la 538.528 persoane în luna iunie 2013 (+504 persoane).

Evoluții continuu descendente au avut următoarele categorii de pensionari:

- ◆ cu pensie de invaliditate (de la 744.902 persoane în ianuarie 2013 la 729.764 în iunie 2013, respectiv o scădere cu -15.138 persoane);
- ◆ cu pensie anticipată parțial (106.691 persoane în ianuarie 2013 și 101.086 în luna iunie 2013, scădere cu -5.605 persoane);
- ◆ cu pensie de ajutor social (care, în aceeași perioadă au scăzut cu -75 persoane, de la 903 la 828 persoane).

Evoluție continuu ascendentă a avut următoarea categorie de pensionari:

- ◆ cu pensie anticipată (de la 12.192 persoane în luna ianuarie 2013, o creștere continuă la 13.500 în luna iunie (+1.308 persoane).

Referindu-ne la **evoluția numărului pensionarilor de asigurări sociale de stat în semestrul I 2013, pe grupe în funcție de cuantumul pensiei** (anexa nr. 1), situația se prezintă după cum urmează:

- pentru pensiile de până la 350 lei², numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (539.997 pensionari reprezentând 11,54% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (602.352 pensionari reprezentând 12,84% din numărul total de pensionari);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna martie (706.621 pensionari reprezentând 15,10% din numărul total al pensionarilor), iar numărul

² Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei, beneficiarii sistemului public de pensii cu domiciliul în România, a căror pensie se situa sub aceste cuantumuri, au primit diferența de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

maxim în luna ianuarie (752.660 pensionari reprezentând 16,05% din numărul total al pensionarilor);

- pentru grupa de pensii între 501 și 740 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna iunie (1.116.806 pensionari reprezentând 23,87% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (1.154.057 pensionari reprezentând 24,61% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii situate între 741 și 1000 lei, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (1.002.066 pensionari reprezentând 21,36% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna aprilie (1.002.555 pensionari reprezentând 21,42% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 1001 și 2000 lei, numărul minim s-a înregistrat în luna ianuarie (1.110.839 pensionari reprezentând 23,68% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (1.224.446 pensionari reprezentând 26,17% din numărul total al pensionarilor);
- pentru grupa cu valoarea pensiei peste 2000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna ianuarie (68.312 pensionari reprezentând 1,46% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna iunie (85.094 pensionari reprezentând 1,82% din numărul total al pensionarilor).

1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii

Numărul total de înscrieri noi la pensie în semestrul I 2013 (126.201 persoane) a scăzut față de semestrul I 2012 (116.385 persoane) cu 9.816 persoane, respectiv cu 8,43% (tabelele nr. 3 și nr. 4).

Cea mai mare scădere s-a înregistrat în luna februarie 2013 când numărul de înscrieri noi a fost de 19.449 persoane, față de 22.851 persoane în februarie 2012, respectiv o scădere cu -14,89%.

Intrările în sistem, pe categorii de pensii de asigurări sociale de stat au avut următoarea evoluție:

- pentru pensia anticipată, numărul de înscrieri noi a crescut cu 129,43% (6.603 persoane în semestrul I 2013 față de 2.878 persoane în semestrul I 2012);
- pentru pensia de invaliditate, numărul de înscrieri noi a crescut cu 69,04% (25.010 persoane în semestrul I 2013 față de 14.795 persoane în semestrul similar din 2012);
- pentru pensia de urmaș numărul de înscrieri noi a crescut cu 10,46% (19.913 persoane în semestrul I 2013 față de 18.028 persoane în semestrul I 2012);
- pentru pensia anticipată parțial, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -8,79% (10.207 persoane în semestrul I 2013 față de 11.191 persoane în semestrul I 2012);
- pentru pensia de limită de vârstă, numărul de înscrieri noi a scăzut cu -4,61% (66.291 persoane în semestrul I 2013 față de 69.493 persoane în semestrul I 2012);

Numărul de înscrieri noi la pensie, în semestrul I 2013, a înregistrat un maxim de 24.645 persoane în luna aprilie 2013 și un minim de 17.672 persoane în luna ianuarie 2013 (numărul de înscrieri noi este prezentat în tabelul nr. 3, iar modificările față de semestrul similar din anul 2012, în tabelul nr.4).

În perioada analizată, pe categorii de pensii, cel mai mare număr de înscrieri noi au fost la pensia pentru limita de vârstă (66.291 persoane), pensia de invaliditate (25.010 persoane), urmat de pensia de urmaș (19.913 persoane), pensia anticipată parțial (10.207 persoane) și pensia anticipată (6.603 persoane).

Tabelul nr. 3

Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în semestrul I 2013, comparativ cu semestrul I 2012

– persoane –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2013						
Ianuarie	17.672	9.260	3.521	507	3.521	2.686
Februarie	19.449	10.176	556	1.779	3.813	3.125
Martie	20.196	11.119	546	1.679	3.675	3.177
Aprilie	24.645	12.964	680	2.316	4.867	3.818
Mai	20.447	10.896	582	1.808	4.076	3.085
Iunie	23.792	11.876	718	2.118	5.058	4.022
Total – sem1	126.201	66.291	6.603	10.207	25.010	19.913
2012						
Ianuarie	16.264	9.882	460	1.707	1.967	2.248
Februarie	22.851	13.667	566	2.224	2.894	3.500
Martie	19.687	11.978	452	1.742	2.442	3.073
Aprilie	20.181	12.014	468	1.954	2.627	3.118
Mai	18.306	10.656	429	1.752	2.341	3.128
Iunie	19.096	11,296	503	1,812	2,524	2,961
Total – sem1	116.385	69.493	2.878	11.191	14.795	18.028

Sursa:www.cnpas.org

Tabelul nr. 4

Modificarea numărului de înscrieri noi la pensie, pe categorii, în semestrul I 2013, comparativ cu semestrul I 2012

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	8,66	-6,29	665,43	-70,30	79,00	19,48
Februarie	-14,89	-25,54	-1,77	-20,01	31,76	-10,71
Martie	2,59	-7,17	20,80	-3,62	50,49	3,38
Aprilie	22,12	7,91	45,30	18,53	85,27	22,45
Mai	11,70	2,25	35,66	3,20	74,11	-1,37
Iunie	24,59	5,13	42,74	16,89	100,40	35,83
Sem1	8,43	-4,61	129,43	-8,79	69,04	10,46

Sursa:www.cnpas.org

1.1.5 Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor

Numărul de decese în rândul pensionarilor, în semestrul I 2013, a fost de 88.570 pensionari, în scădere cu 3,92% față de în semestrul I 2012, când numărul deceselor a fost de 92.183 de pensionari (tabelul nr.5).

În luna februarie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (17.893 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2013 (12.506 pensionari).

Tabelul nr. 5

Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat
în semestrul I 2013, comparativ cu semestrul I 2012
- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	12.371	12.506
Februarie	16.056	17.893
Martie	16.234	14.931
Aprilie	17.193	14.838
Mai	16.156	13.514
Iunie	14.173	14.888
Total – sem1	92.183	88.570

Sursa:www.cnpas.org

1.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În luna iunie 2013 s-a înregistrat o creștere a pensiei medii de asigurări sociale de stat cu 4,37% față de luna iunie 2012, valoarea nominală a acesteia fiind de 812 lei față de 778 lei (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6

Cuantumul pensiilor de asigurări sociale de stat, în luna iunie 2013 și 2012

Categororia de pensii		Pensia medie de asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Iunie 2013	812	935	986	633	575	410
	Iunie 2012	778	899	931	640	560	389
Gradul de modificare al pensiilor (%)		4,37	4,00	5,91	-1,09	2,68	5,40

Sursa:www.cnpas.org

Pe categorii de pensii singura scădere a fost a pensiei anticipată parțial, în timp ce toate celelalte categorii de pensii au crescut datorită indexării punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2013.

În luna iunie 2013, față de pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată a reprezentat 105,5%, pensia anticipată parțial 67,7%, pensia de invaliditate 61,5%, iar pensia de urmaș 43,9%.

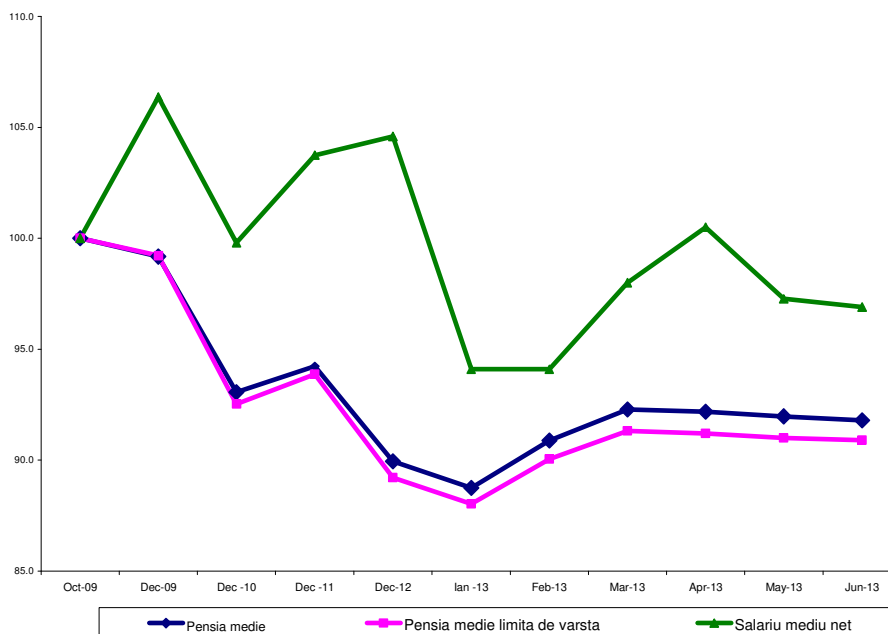
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor

Datorită indexării valorii punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2013, în semestrul I 2013, față de perioada similară din anul 2012, s-a înregistrat o creștere a puterii de cumpărare pentru pensia medie și pentru pensia pentru limită de vârstă (anexa nr.2).

Față de luna octombrie 2009, puterea de cumpărare a pensiei medii din sistemul asigurărilor sociale de stat, în cuantum de 812 lei, a fost mai mică cu - 8,2%.

Grafic nr.1

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 - iunie 2013

Sursa: www.cnpas.org

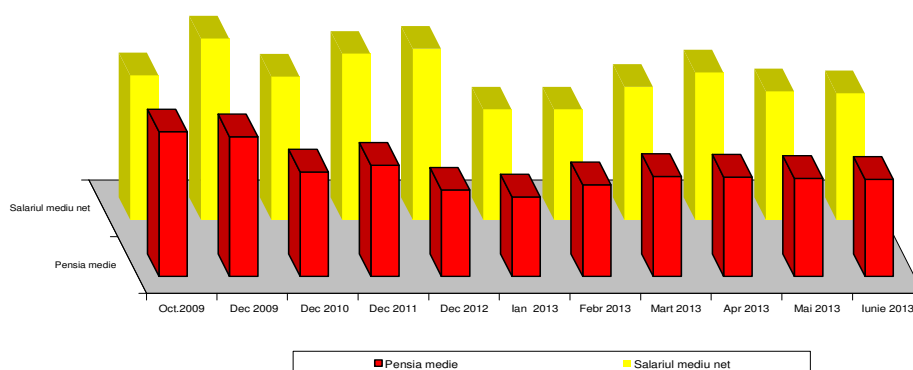
Salariul mediu net în luna iunie 2013 a fost de 1.606 lei, respectiv de 1,98 ori mai mare decât pensia medie (812 lei) și de 1,72 ori mai mare decât pensia medie pentru limită de vârstă (935 lei). Față de luna octombrie 2009 puterea de cumpărare a salariului mediu net a fost cu **-3,1%** mai mică.

Nivelul pensiei medii de asigurări sociale de stat și a celei pentru limită de vârstă, în luna iunie 2013, față de salariul mediu brut și net au fost următoarele:

- a) pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat 36,6% din salariul mediu brut și 50,5% din salariul mediu net;
- b) pensia medie pentru limită de vârstă a reprezentat 42,1% din salariul mediu brut și 58,2% din cel net.

Grafic nr. 2

Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net față, față de luna octombrie 2009, în perioada octombrie 2009 – iunie 2013

Sursa: www.cnpas.org

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR³

2.1. Evoluția numărului de pensionari

2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari agricultori pe categorii de pensii

Numărul minim și maxim al pensionarilor agricultori în semestrul I 2013, pe categorii de pensii (anexa nr. 3) se prezintă sintetic după cum urmează:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna iunie (508.336 pensionari reprezentând 89,97% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (529.093 pensionari reprezentând 89,77%);
- pentru categoria **invaliditate**, numărul maxim de pensionari s-a înregistrat în luna ianuarie (6.816 pensionari reprezentând 1,16% din numărul total al pensionarilor), iar numărul minim în luna iunie (5.824 pensionari reprezentând 1,03% din total);
- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna iunie (50.830 pensionari reprezentând 9,00% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (53.492 pensionari reprezentând 9,08% din numărul total al pensionarilor).

³ Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari agricultori și pensia medie a agricultorilor pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

2.1.2. Analiza comparativă a numărului de pensionari agricultori în semestrul I din anii 2013 și 2012

Numărul total de pensionari agricultori, în semestrul I 2013, a scăzut față de cel din semestrul I 2012 la toate categoriile de pensii, scăderile fiind cuprinse între -8,67% și -8,97%. Pe parcursul semestrului I 2013 cea mai mare scădere lunară s-a înregistrat în ianuarie (tabelul nr. 8). Principala cauză a reducerii numărului de pensionari a fost decesul.

Numărul de pensionari agricultori pe categorii de pensii a scăzut după cum urmează:

- cu pensie de invaliditate -40,75%;
- cu pensie de urmaș -11,92%;
- cu pensie pentru limită de vârstă -9,29%;

Tabelul nr. 7

Numărul de pensionari agricultori, pe categorii,
în semestrul I 2013 și semestrul I 2012

- persoane -

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2013				
Ianuarie	589.401	529.093	6.816	53.492
Februarie	584.352	524.796	6.614	52.942
Martie	579.223	520.504	6.346	52.373
Aprilie	574.433	516.401	6.188	51.844
Mai	569.756	512.490	5.928	51.338
Iunie	564.990	508.336	5.824	50.830
Media-sem1	577.026	518.603	6.286	52.137
2012				
Ianuarie	647.492	576.587	10.992	59.913
Februarie	641.550	571.636	10.743	59.171
Martie	635.603	567.015	10.091	58.497
Aprilie	629.308	561.847	9.682	57.779
Mai	623.852	557.266	9.430	57.156
Iunie	618.604	552.898	9.168	56.538
Media-sem1	641.549	571.746	10.609	59.194

Sursa:www.cnpas.org

Tabelul nr. 8

Procentul de modificare a numărului de pensionari agricultori, pe categorii, în semestrul I 2013, comparativ cu semestrul I 2012

- % -

Luna	Total	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-8,97	-8,24	-37,99	-10,72
Februarie	-8,92	-8,19	-38,43	-10,53
Martie	-8,87	-8,20	-37,11	-10,47
Aprilie	-8,72	-8,09	-36,09	-10,27
Mai	-8,67	-8,03	-37,14	-10,18
Iunie	-8,67	-8,06	-36,47	-10,10
Sem1	-10,06	-9,29	-40,75	-11,92

Sursa: www.cnpas.org

2.1.3. Evoluția numărului de pensionari agricultori pe grupe în funcție de cuantumul pensiei

Numărul pensionarilor agricultori a scăzut continuu în semestrul I al anului 2013 (anexa nr. 3), ajungând în iunie la 564.990 persoane, față de 589.401 persoane în ianuarie 2013 (-24.411 persoane respectiv -4,1%).

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor agricultori pe grupe în funcție de cuantumul pensiei, situația a fost următoarea:

- pentru pensiile de până la 350 lei⁴, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna iunie (288.855 pensionari reprezentând 51,13% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (326.567 pensionari reprezentând 55,41% din total);
- pentru pensiile cuprinse între 351 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna ianuarie (256.881 pensionari reprezentând 43,58% din total), iar numărul maxim în luna februarie (272.540 pensionari reprezentând 46,64% din total);
- pentru pensiile de peste 500 lei, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna ianuarie (5.953 pensionari reprezentând 1,01% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna februarie (10.887 pensionari reprezentând 1,86% din total).

⁴ Începând cu data de 1 aprilie 2009, prin OUG nr. 6/2009, a fost instituită pensia socială minim garantată, în valoare de 300 lei, iar de la data de 1 octombrie 2009, cuantumul acesteia a fost majorat la 350 lei.

2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor agricultori

Numărul de decese în rândul pensionarilor agricultori la nivelul semestrului I 2013 a fost de 24.873 pensionari, în scădere cu 12,78% față de semestrul I 2012, când numărul deceselor a fost de 28.518 pensionari (tabelul nr. 9).

În luna martie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (4.587 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2013 (3.372 pensionari).

Tabelul nr. 9

**Numărul de pensionari decedați, din sistemul agricultorilor,
în semestrul I 2013 comparativ cu semestrul I 2012
- persoane -**

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	3.561	3.372
Februarie	5.301	4.547
Martie	4.754	4.587
Aprilie	5.571	4.211
Mai	4.789	3.969
Iunie	4.542	4.187
Total –sem1	28.518	24.873

Sursa: www.cnpas.org

2.2. Evoluția cuantumului pensiilor agricultorilor

În ceea ce privește cuantumul pensiilor pentru persoanele care au lucrat în agricultură (tabelul nr.10), în luna iunie 2013, s-a înregistrat o creștere a pensiei cu 4,79% față de luna iunie 2012, valoarea nominală a acesteia fiind de 328 lei (față de 313 lei în iunie 2012).

Tabelul nr. 10

Quantumul pensiilor de agricultori în luna iunie a anilor 2013 și 2012
- lei -

Categoria de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Quantumul pensiilor (lei)	Iunie 2013	328	347	212	152
	Iunie 2012	313	332	215	145
Gradul de modificare a pensiilor (%)		4,79	4,52	-1,40	4,83

Sursa: www.cnpas.org

Pe categorii de pensii au crescut pensia de urmaș și pensia de limită de vârstă, în timp ce pensia de invaliditate s-a redus.

În luna iunie 2013, față de pensia de agricultor pentru limită de vârstă (347 lei), pensia medie (328 lei) a reprezentat 94,5%, pensia de invaliditate (212 lei) a reprezentat 61,1%, iar pensia de urmaș (152 lei) a reprezentat 43,8%.

Capitolul III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI

În sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori (anexa nr. 4) numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă pe parcursul semestrului I 2013, de la 5.279.687 persoane în luna ianuarie 2013, la 5.244.611 persoane în luna iunie 2013 (-35.076 persoane).

Numărul mediu de pensionari a scăzut cu 95.303 pensionari în semestrul I 2013 (5.258.811 pensionari) față de semestrul anterior (5.354.114 pensionari).

În semestrul I 2013 o evoluție oscilantă a avut doar numărul pensionarilor cu pensie pentru limită de vârstă, cu o scădere continuă de la 3.812.811 persoane în luna ianuarie 2013 la 3.805.500 persoane în luna martie 2013 (-7.311), apoi o creștere la 3.806.386 persoane în luna aprilie 2013 (886), urmată de o scădere continuă ajungând la 3.804.251 persoane în luna iunie 2013 (-2.135);

Următoarele categorii au înregistrat evoluții strict descendente:

- numărul total de pensionari, de la 5.279.687 persoane în luna ianuarie 2013 la 5.244.611 persoane în luna iunie 2013 (-35.076 persoane);
- pensionarii cu pensie invaliditate cu o scădere totală pe parcursul semestrului de -16.130 persoane (de la 751.718 persoane în luna ianuarie 2013 la 735.588 persoane în luna iunie 2013);
- pensionarii urmași cu o scădere totală de -6.014 pensionari (de la 595.372 persoane în luna ianuarie 2013 la 589.358 persoane în luna iunie 2013);

Evoluția pensiilor anticipate, anticipate parțial și a pensiei de ajutor social, fiind specifice asigurărilor sociale de stat au fost analizate în capitolul 1.

Din totalul de 5.244.611 pensionari, în luna iunie 2013, 2.919.194 pensionari (55,7%) au avut pensii sub pragul minim de trai decent⁵ (737 lei), iar 2.203.505 pensionari (42,0%) au avut pensii sub pragul minim de subzistență (581 lei).

Tabelul nr. 11
Pensionarii cu pensii sub valoarea pragurilor decent și de subzistență

Praguri de venituri lunare	Valoarea maximă de referință (lei)	Numărul de pensionari sub valoarea pragurilor	% din totalul de pensionari
Nivelul minim de subzistență	581	2.203.505	42,01
Nivelul minim de trai decent	737	2.919.194	55,66
TOTAL	X	5.244.611	100,00

Sursa:www.cnpas.org

Numărul pensionarilor care în perioada analizată au avut pensii de 2000 lei și peste a fost în creștere de la 68.312 persoane în luna ianuarie 2013, la 85.094 persoane în luna iunie 2013 (anexa nr. 4).

În ceea ce privește numărul total de decese pentru total pensionari (sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), în semestrul I 2013, a fost de 113.443 persoane, în scădere față de anul precedent, cu 7.258 persoane, respectiv cu 6,0% (tabelul nr. 12).

Din datele lunare, rezultă că în luna februarie 2013 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (22.440 pensionari), iar numărul minim a fost în luna ianuarie 2013 (15.878 pensionari).

⁵ Valorile pragului minim de subzistență și al pragului minim de trai decent pentru pensionarul singur, total țară, sunt comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și se referă la luna mai 2013

Tabelul nr. 12

Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori,
în semestrul I 2013 și semestrul I 2012

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2012	2013
Ianuarie	15.932	15.878
Februarie	21.357	22.440
Martie	20.988	19.518
Aprilie	22.764	19.049
Mai	20.945	17.483
Iunie	18.715	19.075
Total-sem1	120.701	113.443

Sursa:www.cnpas.org

Capitolul IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL I 2013⁶

Datele prezentate în lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul I 2013", publicată de Institutul Național de Statistică, relevă faptul că o gospodărie de pensionari a avut un venit total mediu lunar de 2.078,0 lei (865,1 lei /persoană) și a efectuat cheltuieli totale medii lunare de 1.879,6 lei (782,5 lei /persoană).

În trimestrul I 2013, venitul mediu total lunar de 2.078,0 lei al unei gospodării de pensionari a reprezentat 82,4% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor (2.521,0 lei).

Structura veniturilor totale ale gospodăriilor de pensionari s-a caracterizat prin ponderea mare a veniturilor din prestații sociale (1.102,9 lei reprezentând 53,1% din veniturile totale), cea mai mare parte a acestora fiind reprezentată de pensii (1.059,7 lei respectiv 51,0% din total). Veniturile din salarii brute și alte drepturi salariale au reprezentat 21,4%. Veniturile în natură au avut o pondere de 21,4% în veniturile totale, iar contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii⁷ – 19,4%.

La formarea veniturilor totale au contribuit, de asemenea, veniturile din agricultură (vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor activități și încasări de la societăți și asociații agricole 1,6%), venituri din activități neagricole independente (0,8%), venituri din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei (0,6%) și alte venituri (1,1%).

Nivelul mediu lunar al veniturilor bănești în trimestrul I 2013 (1.634,7 lei pentru gospodăria de pensionari și 680,5 lei pe persoană) a reprezentat 78,7% din totalul veniturilor medii ale gospodăriei de pensionari.

⁶ Datele prezentate în acest capitol sunt culese din lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul I 2013", publicată de Institutul Național de Statistică și se referă la gospodăriile de pensionari

⁷ Acestea reprezintă produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă și zootehnică, din producție proprie, care intră în consumul gospodăriilor, consumul din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite de la rude, prieteni sau alte persoane.

În trimestrul I 2013, cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari, au fost în medie, de 1.879,6 lei lunar (782,5 lei pe persoană) și au reprezentat 90,5% din nivelul venitului mediu total lunar al acestei categorii de populație.

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor de pensionari, consumul, a reprezentat 1.446,4 lei pe gospodărie (602,2 lei pe persoană), cu o pondere în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari de 77,0%. Cheltuielile bănești de consum, de 1.206,5 lei, au reprezentat 64,2% în cheltuielile totale. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 425,1 lei (35,2%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare a fost de 396,1 lei (32,8%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 385,3 lei (32,0%).

În totalul consumului de produse agroalimentare (189,4 lei pe persoană), pe primele locuri ale consumului pensionarilor s-au situat: cerealele și produsele din cereale (22,3%, iar pâinea și produsele de franzelărie au reprezentat 16,2% din total), carnea și preparatele din carne (21,8%), laptele (7,4%), brânzeturile și smântâna (7,2%), fructele (6,3%), legumele și conservele de legume (5,2%) și grăsimile (5,0%), care însumate au reprezentat 75,2% din total.

Din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare (396,1 lei pentru gospodăria de pensionari), 23,6% s-au alocat produselor și aparatelor medicale și medicamentelor, 16,0% țigărilor, tutunului, articolelor și accesoriilor pentru fumat, 11,7% combustibililor, 9,3% carburanților și lubrifianților, 7,5% articole și produse pentru îngrijire personală, 7,4% produselor pentru întreținerea curentă a locuinței, 7,1% produselor de îmbrăcăminte, 5,8% produselor de încălțăminte, și care însumate au reprezentat 88,4% din total.

Din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor (385,3 lei pentru gospodăria de pensionari), gazele naturale au reprezentat 20,1%, energia electrică 20,0%, serviciile de telefonie 15,1%, apă, canal salubritate și servicii comunale 10,9%, energie termică 7,7%, abonamentele radio - tv 6,9%, serviciile de transport 6,4%, serviciile de sănătate 4,6%, alte servicii pentru întreținerea locuinței 1,5% și educație 0,3%, care însumate au reprezentat 93,5% din total.

Capitolul V

CONCLUZII

În luna **iunie 2013** pensia medie a fost de **812** lei.

Din datele statistice prezentate în anexa nr. 8, în luna iunie 2013, un număr de **2.203.505** (42,01%) pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori s-au situat sub valoarea pragului minim de subzistență (581 lei) și **2.919.194** (55,66%) pensionari sub valoarea pragului minim de trai decent (737 lei).

În trimestrul I 2013, venitul total mediu lunar al unei gospodării a fost de 2.521,0 lei, iar pentru gospodăria de pensionari, a fost de 2.078,0 lei. Totalul cheltuielilor bănești de consum al unei gospodării a fost de 1.404,0 lei, iar pentru gospodăria de pensionari au fost de 1.206,5 lei. Venitul mediu total lunar al unei gospodării de pensionari a reprezentat 82,4% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor.

Cheltuielile bănești de consum ale gospodăriilor de pensionari au fost destinate în proporție de 35,2% mărfurilor alimentare, de 32,8% mărfurilor nealimentare și 32,0% plății serviciilor.

Pe ansamblul gospodăriilor, în trimestrul I 2013, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.405 calorii, formate din 80,6 grame protide, 82,7 grame lipide și 305,6 grame glucide. Consumul cel mai mare de calorii s-a înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.562 calorii, 85,7 grame protide, 88,3 grame lipide și 324,7 grame glucide).

Creșterea continuă a prețurilor pe parcursul semestrului I 2013 a dus la deprecierea continuă a puterii de cumpărare a pensiilor. La **mărfurile alimentare** prețurile au crescut cu 1,52% pe total, dintre care: la cartofi (25,22%), fructe proaspete (21,50%), citrice și alte fructe meridionale (8,99%), fasole boabe și alte leguminoase (7,95%), conserve și alte produse din pește (2,19%), vin (1,95%), unt (1,87%), pește proaspăt (1,49%), carne de pasăre (1,37%), preparate din carne (1,30%), conserve din fructe (1,15%), carne de bovine (1,12%). La **mărfuri nealimentare**, unde prețurile au crescut cu 2,72% pe total, s-au înregistrat creșteri la: energie electrică (10,31%), tutun, țigări (7,39%), cărți, ziare, reviste (4,75%), frigider și congelatoare (1,31%), lacuri

și vopsele (1,13%), detergenți (1,12%), articole de igienă și cosmetice(1,07%), iar în cadrul **serviciilor**, unde prețurile au crescut cu 1,60% pe total, s-au înregistrat creșteri la: apă, canal, salubritate (5,78%), transport urban (2,68%), îngrijire medicală (2,05%), igienă și cosmetică (1,23%) confecționat și reparat îmbrăcăminte și încălțăminte (1,01%).

Pe cale de consecință **o mare parte din populația vârstnică din România continuă să nu dispună de resurse financiare suficiente pentru o viață decentă**, iar calitatea vieții acestei categorii de populație înregistrează o continuă degradare. Cheltuielile strict necesare pentru alimente, întreținerea locuinței, precum și a serviciilor de sănătate sunt apăsătoare, astfel încât, în condițiile în care nu există un sprijin consistent din partea statului, preocupările pentru participarea la viața socială și culturală a populației vârstnice rămân reziduale,.

Situația grea în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează în principal următoarelor aspecte:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței și creșterea prețurilor la alimentele și serviciile de bază ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care, datorită vârstei înaintate, sunt expuși suplimentar unor riscuri specifice bătrâneții;
- deși există preocupări recente în acest sens (L. nr. 292/2011, noua Lege a Asistenței Sociale), sistemul de servicii sociale și medico-sociale este reglementat în mod fragmentat, asistența bătrânilor singuri, care nu se mai pot autogospodări și a celor cu deficiențe (ca grupuri principale de risc) nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care, prin cooperare permanentă, să poată asigura serviciile necesare;
- persoanele vârstnice fără afecțiuni majore de sănătate sunt obligate să participe la acțiuni aducătoare de venit pentru asigurarea traiului zilnic; în paralel evidențiem creșterea numărului de cerșetori în rândul vârstnicilor;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor, de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale;

- protecția socială a vârstnicilor nu se asigură pe baza unui program național aprobat de Parlament, cu obiective și termene precise, ceea ce face ca aceasta să rămână cu mult sub nivelul european.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice, deși există preocupări recente în acest sens (deocamdată la nivel de inițiative), În anul 2012 declarat de către Comisia Europeană „Anul european al îmbătrânirii active și solidarității între generații” s-au desfășurat acțiuni și schimburi de experiență aceste sens, promovându-se modele de bună practică, însă extinderea lor la nivel național nu s-a materializat.

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres următoarele probleme majore:

Pensii și asigurări sociale

Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat în luna iunie 2013 numai 36,6% din salariul mediu net), în condițiile în care și salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar nu doar pentru un trai decent ci și pentru a constitui un mijloc de atragere a forței de muncă.

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în cuantum insuficient unui trai decent pentru o mare parte a pensionarilor.

Reglementări legislative:

Nu există o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice și nici reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:

- luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Uniunii Europene pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din celelalte țări în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
- detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;

- extinderea sistemului de facilități și accesibilități punctuale acordate vârstnicilor, reglementarea condițiilor de acordare a acestora și stabilirea instituțiilor implicate și desemnate să le soluționeze solicitările;

Lipsește un Program Național pentru Protecția Socială a Persoanelor Vârstnice care să fie însușit și aprobat de Parlament, astfel încât guvernul actual și guvernele viitoare să aibă obligația să-l aplice în condiții de responsabilitate pentru interesul major al acestei categorii de populație.

Capitolul VI

PROPUNERI

În domeniul sistemului public de pensii sunt necesare următoarele măsuri:

- Aplicarea legislației în vigoare în ceea ce privește indexarea punctului de pensie și renunțarea la practicile de a emite ordonanțe ad-hoc de înghețare a acestuia;
- Reducerea numărului de pensionari (și implicit a ratei de dependență), prin:
 - egalizarea vârstei limită de pensionare a femeilor cu cea a bărbaților, respectiv la 65 ani;
 - aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână sau să reintre pe piața muncii;
 - instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- Eliminarea obligativității pensionării la atingerea vârstei legale de pensionare;
- Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;
- Revizuirea cadrului legislativ privind cumulul dintre pensie și veniturile salariale;
- Renunțarea la Pilonul II de pensii prin care, în premieră mondială, statul transferă gratuit în sistemul privat o parte din propriile încasări, pe care le împrumută apoi plătind dobânzi substanțiale. Renunțarea la acest sistem și recuperarea sumelor transferate se impune cu atât mai mult prin faptul că nici una din companiile beneficiare nu este garantată de statul de care aparține, iar gradul de risc evaluat pentru aceste companii, în cele mai fericite cazuri este de 50,0%.
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III⁸ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale

⁸ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă.

din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;

- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);
- Inițierea de măsuri concrete de combatere a muncii integrale sau parțiale în economia ascunsă (multe firme private își plătesc angajații la nivelul salariului minim pe economie, cu contracte parțiale de muncă);
- Creșterea numărului de contribuabili prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, precum și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri.

Alte propuneri care să vină în sprijinul populației vârstnice în scopul asigurării unui trai decent sunt susținute de către instituția noastră în mod consecvent și se referă la:

- aplicarea de măsuri active, pentru eliminarea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice rămase singure (inclusiv din mediul rural), fără familie;
- extinderea modalităților de soluționare a problemelor vârstnicilor prin introducerea de prestații, facilități și accesibilități ce se pot acorda acestora, reglementarea condițiilor de sprijin a celor în dificultate și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
- acordarea unei atenții deosebite persoanelor în vârstă cu risc ridicat de sărăcie, persoanelor vârstnice dependente, minorităților etnice, precum și celor care au lucrat pe cont propriu sau în economia informală.

Director general, Șef birou „Analize și studii”, Expert I

Marius Augustin Pop

Alina Letitia Matei

Olguța Ersilia Mihart